

משפט וכלכלה

3 פסקי דין בשבוע

ניצן שפיר

מדור זה ירכז עבור קוראינו באופן שבועי פסקי דין מעניינים שהתפרסמו בעת האחרונה. במסגרת המדור נשתדל לבחור פסקי דין בתחומי הליבה הכלכליים של גלובס שניתן ללמוד מהם לדעתנו דבר מה עקרוני או שיכולים לשרת את קוראינו במסגרת עיסוקיהם. לכל פסק דין נגיש תקציר וכן את משמעות הפסיקה. מספר התיק המתפרסם יאפשר למי שמבקש להעמיק לקרוא את המקור. **מוזמנים להעביר לנו פסקי דין מעניינים למייל nitsan-s@globes.co.il**

רוב הלקוחות הם עורכי דין: ביהמ"ש סירב להחליף תובעת ייצוגית נגד חברת התוכנה

הפסיקה בקצרה: אישה רכשה תוכנה להכנת מסמכים משפטיים מקליגל-טק והגישה תביעה ייצוגית בטענה שהחברה חודש ללא הודעה. התביעה נמחקה בהיעדר עילה ולאחר דחיית בקשה להחלפתה בלקוחות אחרים, שמרביתם משרדי עו"ד.

אישה שרכשה מחברת קליגל-טק תוכנה המסייעת בהכנת מסמכים משפטיים הגישה תביעה ייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל אביב. לטענתה, החברה הפרה את חוק הגנת הצרכן בכך שהיא חידשה באופן אוטומטי את ההתקשרות עמה מבלי לעדכן ולקבל אישור לכך. התביעה הוגשה על סכום של 12.6 מיליון שקל. השופטת הרס עובדיה המליצה לה להימחק כתובעת ייצוגית, וכך היה. התובעת ביקשה לפטר את עורך דינה ונדרחה. עורך הדין ביקש להחליף את התובעת - במקרים חריגים ניתן להחליף תובע ייצוגי שאינו בעל עילה אישית - אולם, הוא לא הצביע על תובע אחר קונקרטי.

95% מלקוחותיה של קליגל הם משרדי עורכי דין ומחלקות משפטיות, בהם 25 המשרדים הגדולים בארץ. יעל הורביץ, התובעת הייצוגית, אינה עו"ד אך מנהלת בעצמה הליכים משפטיים ולכן רכשה את התוכנה.

השבוע פסקה השופטת עובדיה כי התנאים להגשת בקשה ייצוגית לא מתקיימים וסירבה לאפשר להחליף את התובעת. במקביל נקבע כי היא קיבלה הודעה על מועד החיוב הבא ולא ביקשה להפסיק את ההתקשרות.

החסרונות בנייהול ההליך עולים על התועלת שעשויה לצמוח לקבוצה הנטענת, סבורה עובדיה. זאת מאחר וספק אם בין משרדי עורכי דין לחברה יש מערכת יחסים המגלמת פערי מידע וכוון לטובת החברה, שחוק הגנת הצרכן מתפרש עליה. על פי פסיקת בית המשפט העליון, המושג "צרכן" בחוק הגנת הצרכן יוכרע לפי הנסיבות ולפי פערי המידע והכוח בין הצדדים.

קליגל-טק הצהירה כי פנתה לכל הלקוחות וכולם אישרו את ההתקשרות ולא מעוניינים לבטלה. לכן קבעה השופטת כי אין קבוצה המעוניינת בנייהול התביעה.

את קליגל-טק ייצג עו"ד דורון דן ממשרד וקלסר ברגמן. עו"ד אורי ישראל פז שייצג את התובעת מסר: "יש להצר על שהשופטת לא השכיחה ליישם את ההלכות הפסקות של העליון מ-2023, שהחילו את חוק הגנת הצרכן על המגזר העסקי ומאפשרים להחליף תובע ייצוגי במנותק מבא-כוח הקבוצה הנפגעת".

משמעות הפסיקה: חוק הגנת הצרכן יחול על רכישת שירותים על ידי עוסקים אם קיימים פערי מידע.

מספר תיק: 30649-09-22

האב משתכר יותר מ-100 אלף שקל בחודש, כמה מזונות חייב אותו בית המשפט לשלם?

הפסיקה בקצרה: בני זוג שחיו ברמת חיים גבוהה מאוד התגרשו ונחלקו על היקף צורכי הילדים והמזונות, ועל איזה חלק ישלם האב במלואו. ערעור האם התקבל באופן חלקי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב הכריע החודש בערעור שהגישה אישה על גובה המזונות שנקבע כי בעלה לשעבר ישלם עבור שניים משלושת ילדיהם (השלישי בגיר). בני הזוג חיו ברמת חיים גבוהה, בפנטהאון מפואר, והוצאות המשפחתיות היו כ-60 אלף שקל בחודש. האב השתכר 117 אלף שקל נטו בחודש, והאם עשת אלפים שקלים. הילדים שוהים רוב הזמן עם האם, כך שאת 30% מצורכי הבן ו-15% מצורכי הבת משלם האב (בהתאם לשהותם אצלו). האם ערערה על ההחלטה לתשלום מזונות של 6,200 שקל לשני הילדים, בנוסף לתשלום 90% מההוצאות החינוך והבריאות, תשלום 40%-30 מהמשכנתא העומדת על 13 אלף שקל, והוצאות אחזקת הבית עד הגיעו של הבן הצעיר לגיל 18. האם טענה כי גובה המזונות לא הולם את רמת החיים שאליה הורגלו. השופטים שאול שוחט, עינת רביד ונפתלי שילה קיבלו את הערעור חלקית. לפיהם, הוכח שהמשפחה הוציאה סכומים גבוהים אבל לא מהו החלק ששולם על הקטינים. לכן הותירו את גובה צורכי הילדים על 4,000 שקל כל אחד, ממנו הופחת התשלום החלקי שהאב משלם לפי זמן שהיה. סכום המזונות הועלה בערעור ל-7,070 שקל, בנימוק כי צרכים שאינם תלויי שהות ישולמו במלואם על ידי האב. טענת האם לגבי היקף הצרכים לא התקבלה. מצד אחר, נקבע כי צורכי הילדים לא צריכים להיפגע בשל פרידת ההורים. עם זאת, בית המשפט הפריד בין צרכים שיש חובה לספק לבין כאלה שסיפוקם צריך להיעשות מרצון. נקבע כי האב ישלם במלואם תשלומים לצידור לבית ספר, לחוגים ולקייטנות, אך לא יחויב לשלם על אופניים, שיעורי נהיגה, בתי מלון ועוד. נקבע כי אם יחוייב האב לספק את כל ההוצאות, סמכותו להביע עמדה על חשיבות ההוצאות תיפגע, וכי חובה זו "הופכת אותו למקור מימון בלי שתהא לו דעה בעניין ואף נוטלת ממנו את השיח ושיג שקיים בין הורה לילדיו באשר למימון".

ביהמ"ש קיבל את הערעור גם לעניין תשלום המשכנתא כך שהאב יישא במלוא ההחזרים עד שצעיר הילדים יגיע לבגרות. את האם ייצגה עו"ד ר"ד שרון פרילינג. את האב ייצג עו"ד שמואל מורן ועדן פז.

משמעות הפסיקה: ביהמ"ש מכיר בצורך לשמור על רמת החיים של הילדים, אך לא מחייב את האב לממנם במלואם.

מספר תיק: 4385-01-23

בעל חברה קנה בכספים שלה אף שידע שאין כיסוי, ויידרש לשלם על החוב מכיסו

הפסיקה בקצרה: חברה סינית שסיפקה לחברה ישראלית דלתות פנים תבעה אותה על חוב שלא שולם וביקשה לחייב את בעל החברה לשאת בחוב. בית המשפט חייב את בעל החברה בחלק מהחוב, מהמועד שבו ידע כי החברה חדלת פירעון.

חברת Suzhou star materials הסינית (סטאר) תבעה את ו.ל. דלתות הישראלית, לה סיפקה דלתות פנים, בטענה כי לא קיבלה תמורה מלאה עבור הסחורה. סטאר טענה כי וסילי לושקריוב, מנהל השייוק ובעל המניות העיקרי, ניצל לרעה את מסך ההתאגדות כדי להבריח נכסים מהחברה, וכי עליו לשאת באחריות אישית כנושא משרה ובשל הפרת חובת תום הלב. החברה הישראלית הגישה תביעה שכנגד וטענה כי נגרמו לה נזקים בשל פגמים בסחורה. השופטת סיגלית מצא מבית משפט השלום בחיפה קיבלה החודש את התביעה באופן חלקי. היא קבעה כי קיים חוב של 942 אלף שקל לטובת סטאר וחיובה את לושקריוב לשלם אישית כ-250 אלף שקל מתוכו. התביעה שכנגד נדחתה.

הרמת מסך היא כלי משפטי המאפשר לייחס חובות של חברה לבעליה למרות העיקרון כי החברה היא ישות משפטית נפרדת. השופטת קבעה כי הרמת מסך היא סעד קיצוני שנשמר לנסיבות חריגות בלבד. נקבע כי "משיכת משכורות מדי פעם בפעם אינה עולה כדי הברחת נכסים או כדי ריקון החברה מנכסיה. גם ניסיונו של החייב 'לצאת מהבוץ' על ידי הקמת חברה חדשה - אינו מוביל בהכרח למסקנה כי יש לחייבו בחובות החברה".

מצא ציינה כי "יש להראות כי אין להקמת החברות רציונל כלכלי לגיטימי או כי בעלי המניות רוקנו את החברה מנכסיה במטרה להתחמק מתשלום חובות". הוחלט שלא ניתן לקבוע כי לושקריוב ניסה להבריח את נכסי החברה, אך יש להטיל עליו אחריות לחובותיה, שכן הוא נטל התחייבויות כשהחברה בקשיים פיננסיים בלי לגלות לנושים וללא מקורות לפירעון. לושקריוב חויב לשאת באופן אישי בחוב על הזמנות שבוצעו מהמועד שבו היתה וראות שהחברה לא יכולה לפרוע את התחייבויותיה. את סטאר ייצגו עורכי הדין אורן אוזן ורואן שלב. את ו.ל.וילונות ובעליה ייצג עו"ד תומא הלון.

בעל החברה חויב לשאת באופן אישי בחוב על הזמנות שבוצעו מהמועד שבו היתה וראות שהחברה לא יכולה לפרוע את התחייבויותיה

משמעות הפסיקה: ניתן להטיל אחריות אישית על בעל חברה כשזה נוטל התחייבות בשמה בידיעה שאינה יכולה לפרוע חובות.

מספר תיק: 33189-09-20